A fegyveres erők napja alkalmából

Kitüntetések, elismerések

Szegeden, a Honvédelem Házában tegnap, szerdán délután az MHSZ Csongrád megyei vezetősége a közelgő fegyveres erők napja alkalmából *ünnepséget* tartott. Ezen a megyei pártbizottság képviseletében részt vett *dr. Horváth Károlyné* osztályvezető. Ott voltak a társadalmi szervezetek és a társ fegyveres testületek képviselői.

Az MHSZ-ben tevékenykedőket, az aktivistákat az ünnepség résztvevőit *Komáromi Mihály*, az MHSZ makói titkára köszöntötte, majd *dr. Szilágyi János*, a KISZ megyei bizottságának titkára méltatta a fegyveres erők napját. *Bálint András* százados, az MHSZ megyei szervezési instruktora olvasta föl a honvédelmi miniszter parancsát. *Dr. Palotai Jenő* őrnagy, az MHSZ megyei titkára ezután *kitüntetéseket, elismeréseket adott át.* A honvédelmi miniszter az MHSZ-ben hosszabb időn át kifejtett kiemelkedő társadalmi tevékenységük elismeréséül *Honvédelmi Érdeméremmel* tüntette ki 35 év után *Kajtor Istvánt*, Szeged; 30 év után *Bogdán Károlyt*, Makó, *Licsicsányi Istvánt*, Csongrád, *Oláh Sándort*, Makó; 25 év után *Bärk Jánost, Héder Istvánt*, Szeged, *Kovács Imrét*, Hódmezővásárhely; 20 év után *Csiszár Gyulát, Kaczúr Istvánt, Morvay Sándort Zelei Bélát*, Szeged; 15 év után *Cseszkó Lászlót, Halmos Lajost, Szabó Istvánt*, Szeged; 10 év után *Ábrahám Vincét*, Rúzsa; *Ekker Jánost, Harcsás Lászlót, Hornyák Andrást, Kisapáti Pétert, Kiss Sándornét, Nyerges Antalt, Tari Józsefet, Tiszaközi Attilát*, Szeged. Az MHSZ-ben hivatásosként szolgálatot teljesítők közül a *Honvédelmi Érdemérmet* kapta 30 év után *dr. Varga István*, Szeged, 15 év után *Deák János* és *Papp Gyuláné*, Szeged.

Az MHSZ főtitkára az *MHSZ Kiváló Munkáért* érem aranyfokozatával tüntette ki *Gácser Józsefet*, Szeged, *Gránicz Pált*, Szentes, *Szabó Sándort*, Szeged, *Szalva Jánost*, Szeged, társadalmi aktivistákat. Az MHSZ-ben hivatásosként tevékenykedő *Kádár Szél László*, Csongrád, *Murányi László*, Hódmezővásárhely, az MHSZ Kiváló Munkáért érem arany fokozatát kapta.

Többen vettek át elismerő oklevelet, jutalmat. A fegyveres erők napja alkalmából őrnaggyá léptették elő *Petvai Ferencet*, századossá *Bálint Sándort, Troman Gábort, Udvari Károlyt, Gera Jánost*, főhadnaggyá *Komáromi Mihályt*, hadnaggyá *Rácz Tamást* és *Ugri Györgyöt*, alhadnaggyá *Csikós Józsefet.*

Az ünnepség után a kitüntetésben, elismerésben, előléptetésben részesülteket a tiszteletükre adott fogadáson *dr. Horváth Károlyné* és *dr. Palotai Jenő* köszöntötte.

*

Tegnap, szerdán délután *a Hazafias Népfront városi bizottságán* a fegyveres erők napja alkalmából várospolitikai feladataink végrehajtásáért, az eredményes együttműködésért kitüntetéseket adott át *Kulcsárné dr. Kiss Piroska* városi népfronttitkár. *„Érdemes Társadalmi Munkás"* lett *Bánfi György* tűzoltó őrnagy, *Kádár Dezső* őrnagy (Csongrád megyei Területvédelmi és Hadkiegészítő Parancsnokság), *Kovács Sándor* munkásőrparancsnok-helyettes, *Stumphauser Géza* határőr őrnagy és *Szőke Péter* rendőr százados.

Gödöllői városközpont

Szerdán ünnepélyesen felavatták Gödöllőn a felújított Dózsa György utat, valamint a környékét díszítő ivókutat, utolsó állomásaként az évek óta épülő, és immár véglegesen elkészülő új városközpontnak. A Dózsa György út, amely a városközpont tengelyeként az M3-as autópályával köti össze a települést, 1983-ig a legrégebbi szilárd burkolatú útként bonyolította le a forgalmat. Rekonstrukcióját a növekvő forgalom, illetve forgalomtechnikai okok, valamint az út alatt húzódó közműrendszer felújítása indokolta.

Hivatásos lelkiismeret

Még épek az idei őszi betakarítás majdani sérültjei, keze-lábatöröttjei. Nem is sejtik, hogy sebészi munkadarab lesz belőlük, ne adj' isten vasag betűvel szedik a nevüket a gyászjelentésben. Az őszi terménybegyűjtés mindig megnöveli a mezőgazdaságban a balesetek számát. Azért furcsa ez, mert a nyári munkacsúcs évek óta igen kevés áldozatot követel. Több esztendeje nem darabolt fel senkit a bálázógép, nem darált meg kombájnost a gép csigaszerkezete. Ősszel viszont sokkal szomorúbbak a statisztikák. *Miért?*

— A nyári munkát nagyon szigorúan és pontosan megszervezik, ősszel azonban sokkal nagyobb a fejetlenség — vélekedik *Vass Sándorné*, a Csongrád megyei munkavédelmi felügyelőség munkatársa.

— Szeptemberben, októberben elözönlik a diákok a téeszeket. Tavalyi példa: a pusztaszeri Hétvezér Tsz-ben kiszúrta egy fiú késsel a saját szemét. Városi gyerekek voltak, el kellett volna igazítani őket az elemi munkafogásokról.

— *Ha én téeszvezető lennék, azt mondanám erre: baj van ott, ahol arról kell felvilágosítani egy középiskolás gyereket, hogy ne a saját — vagy mások — szemébe szúrja a kést.*

— Pedig egy panelházban felnőtt gyerek valóban nem tudja, hogy ne maga felé húzza a kést, amikor elvágja a szőlő kocsányát. Meg kell neki mondani. És ezt a gazdaság embereinek kell megtenniük, mert a pedagógusok sincsenek, s nem is lehetnek ezzel tisztában. Ám maradjunk egy kevésbé súlyos, de tömeges jelenségnél: hányan fáznak meg az őszi mezőgazdasági munkára kivezényelt fiatalok közül? Pedig mindenütt lehetne legalább egy katonai sátort fölállítani melegedő helynek, esetleg maradnának a föld végében a buszok, amelyek kiszállítják a diákokat.

— *Lehet, hogy akkor a gyerekek fele melegedés címén folyton ott lógna...*

— Ezt megakadályozni, fegyelmet tartani viszont már a pedagógus dolga lenne.

Bizonyos, hogy az őszi rossz statisztikát is lehetne javítani jobb szervezéssel, a nyárihoz hasonló alapos felkészüléssel. Ehelyett — tisztelet a kivételnek — kapkodás, fejetlenség van. Sokat elárul a munkakultúráról, milyen a gépudvar állapota. Ahol összevissza állnak be a járművekkel, ahol menni sem lehet a szertehagyott eszközöktől, ott — statisztikával igazolhatóan — gyakoribb a baleset. Mit gondoljon az ember az olyan munkahelyi vezetőről, aki sajátkezűleg kínálja reggel pálinkával az embereit? Utóbb meg csodálkozik, ha maguktól is rátöltenek, s leszédülnek rakodás közben a platóról.

Az italozás sok bajt okoz. *Különösen az állattenyésztésben gyakoriak a balesetek a szesz miatt.*

— Ehhez tudni kell, hogy a jószágok is megismerik az állandó gondozót. Pontosabban, megismernék — ha lenne. Mert ezeken a munkahelyeken igen nagy a vándorlás. Ráadásul osztott munkaidőben dolgoznak az emberek, sűrűn előfordul, hogy a két időszak közti órákat a kocsmában töltik. A vezetők pedig nem nagyon válogathatnak a jelentkezők között.

Különösen a szabad tartás során jelent ez veszélyt. A ténfergő részeget felökleli a bika, megrúgja a ló. Ritkán halálosak ezek a balesetek, de gyakran járnak töréssel, zúzódással, mindenképpen sok-sok táppénzes nappal.

Vass Sándorné szerint egy jól elkülöníthető oka mindenképpen van, hogy ősszel több a baleset:

— A mezőgazdaságban dolgozók munkakörülményeit döntően befolyásolja az időjárás. Esik az eső, a gépek beragadnak a sárba, de nem lehet megállni, hiszen jön a tél, jön a fagy, ha törik, ha szakad, a termést fedél alá kell juttatni.

A munkavédelmi felügyelő úgy véli, erre a helyzetre tudatosan készülni kellene, s nem utóbb, ürügyként hivatkozni rá.

— Volt olyan hely, ahol a járó motorú targoncából magam vettem ki a kulcsot — mondja *Vincze József*, a megyei felügyelőség vezetője.

— *Nem luxus, amit önök munkavédelem címén követelnek az üzemektől? Amikor úgyis kevés a pénzük, nullára leírt gépekkel dolgoznak. Talán azért járt a targonca, mert ha leállítják, nem indult volna el újra.*

— Ez inkább a költségeknél, a fokozott üzemanyagszükséglet miatt okoz gondot. Odafigyelni nem kerül pénzbe.

Munkavédelmi felügyelőnek lenni nem népszerű dolog. Afféle hivatásos lelkiismeretet testesítenek meg a felügyelőség munkatársai, összesen tizenegyen. Rengeteg műszaki és jogi ismeret kell ehhez a foglalkozáshoz, csakis felsőfokú munkavédelmi képesítéssel lehet valaki felügyelő. Idén változás történt a munkájukban: a szakszervezet kebeléből állami irányítás alá kerültek. Egységes szervezet alakult az ipari, kisipari és mezőgazdasági gazdálkodók ellenőrzésére. Munkájukat társadalmi aktivisták is segítik. Az új, egységes szervezet eddigi működése során 507 balesetveszélyes helyzet felszámolásáról intézkedett a megyében, nyolcszor állítottak le veszélyt jelentő gépet, üzemrészt, huszonkétszer szabtak ki szabálysértési bírságot, tízszer kezdeményeztek fegyelmit.

— *Haragszanak magukra?*

— Szeretnénk, ha megértenék: nem a bírságolás, hanem a tragédiák megelőzése a cél. Tapasztalatunk, hogy ellenőrzéskor számtalan kifogás van: túl szigorúak az előírások, nincs erre pénz, nincs idő, nincs lehetőség... Ha megesik a baj, mindjárt van pénz, idő, lehetőség. Inkább a bírság után döbbenjenek rá erre, mint a bekövetkezett tragédiák után.

Hogy is kezdtük? Még épek az idei őszi betakarítás majdani sérültjei, kezelábatöröttjei, s ha betartják a munkavégzés biztonságát szolgáló szabályokat, nagy valószínűséggel úgy is maradnak...

Tanács István

Gázvezeték — önerőből (3.)

De milyen áron?

Ahhoz, hogy az igazságos, minden városrészben egységesen fizetendő átlagár elvét a gyakorlatban érvényesíteni lehessen, legalább egy évnek el kell telnie a jelenlegi felállásban. (A szükséges tapasztalatok, adatok birtokában ezután lehet kiszámítani, mibe is került 1984-ben Szeged lakóinak a vezetéképítés.) A pénzügyek terén sem tisztázott még minden kérdés. A tanács pénzügyi elszámolási rendszerében „kiadási színvonal"-nak nevezett határértéket ugyanis nem szabad túllépni. (Magyarán: többet nem szánhat a város gázvezetékre, mint amennyinél a határvonalat meghúzták. Még akkor sem, ha többre lenne fizetőképes kereslet és kivitelezői készség. Az országos gázfelhasználás szabályozása erre a magyarázó érv.) Mármost, ha Szegeden ennél többre volna igény, másfelé kell tapogatózni. Úgy hírlik, van (lesz) megoldás — az OTP részt vállal a pénzügyek lebonyolításában. Takarékpénztári egyszámlára futnának be a lakossági pénzek, nem terhelve a tanács fejlesztési alapját.

Vagyis megnyílna az út affelé, hogy a jegyzékben, a várakozók listáján szereplő valamennyi utca belátható időn belül gázt kaphasson? Sajnos, nemmel kell válaszolnunk.

Amikor még nem harminc kilométernyi vezeték épült évente a városban, a Dégáz győzte az iramot. De már tavaly is újabb kivitelezőket kellett csatasorba hívni. Az idén a tervbe vett 116 utca 32,9 kilométer hosszú vezetékének építését már — a géemkával megerősített Dégázon kívül — az ATIVIZIG, az építőszövetkezet, a Délép és a szanki téesz kapta feladatul. Feszített terv volt, az igaz. De hogy szeptember utolsó harmadáig csupán 7,4 kilométeres vezeték, másképpen 33 utca ügyiratait zárhatták be, az nem a tervezés gyengeségét mutatja. (Az ATIVIZIG a vállalt munkák 39, a SZÉSZ 13,8, a Dégáz 23 százalékát fejezte be. A Délép semennyit sem. Az ATIVIZIG 8, a SZÉSZ 5, a Délép 4,5, a Dégáz 15,2 kilométer vezeték építését vállalta — a százalékos teljesítés tehát nem tükrözi a ténylegesen megépített vezetékhosszakat!)

Miért mégis a lemaradás? Anyag, ember, gép — ezek a kulcsszavak, melyek mindegyikével egybeírhatnánk a „hiány" szót. Nem jutunk hozzá a csövekhez, szerelvényekhez — mondják a kivitelezők — legalábbis nem a kellő mennyiséghez, és nem a nekünk alkalmas időben. (A negyedik negyedévi szállítás ígérete ugyan mit ér? November, decemberben már kiszolgáltatottjai az időjárásnak!) Az építőszövetkezet raadásul csősütő berendezését sem tudta jó ideig használni, e szakma mesterei sem nyüzsögnek náluk, felvételre várva. A Délép magas árai miatt húzódik a szerződéskötés — Algyőn ez hátráltatja a munka kezdetét.

S még valamiről szólni kell, a lemaradás okait firtatva. Hogy, hogy nem, a tanács és az Inlak munkatársai megtudták: a címjegyzékbe felvett 116 utcán kívül 70 utcai gázvezeték építésére tettek ígéretet az idén a kivitelezők. Kinek? Nos, a kiskapukon bejutóknak. Az ügyeseknek, akik valamilyen úton-módon szereztek maguknak ráérő gázcsőszerelőt. A 70. terven felüli utcából 46-ra maga a tanács is rábólintott (ha jogos az igény, és mindent megszerveztek, ám legyen, Szeged gyarapszik ezzel is), 21-ben már el is készült a vezeték. Csakhogy: a kiskapuzás alaposan felbolygatta a tervbéli programot. A kivitelező beígérte kapacitását a tanácsnak, aztán ugyanazt eladta még egyszer. Naná, hogy a soron kívüli utcák elvitték a tervben szereplők csöveit, szerelvényeit. Vagy legalábbis egy részét. Naná, hogy plusz munkát adtak az Inlak amúgy is túlterhelt két műszaki ellenőrének, s egyetlen adminisztrátorának. S persze, hogy fölmérgelték a soronkívüliség kijárásával azokat, akik vártak türelmesen a sorukra.

Hogy milyen áron lehet hozzájutni az ilyen — enyhén szólva jogtalan — előnyökhöz, azt nem sikerült kiderítenünk. Valószínűleg nem csupán a személyes kapcsolatokon múlik. Ha az érdekelt lakóközösség oly ügyes, gyors, hogy kész munkaterületet kínál fel, bizony, a kivitelezők helyében más is a biztos munkát kezdené el előbb... A „kijárásban jártasakkal" az Inlak egyelőre nem tud versenyezni gyorsaságban. Zöld utat pedig az kap előbb, aki közelebb van a fényforráshoz.

Pálfy Katalin

(Következik: A lelkesedés már nem elég.)

Meghalt Dabrónaki Gyula

Mély megrendüléssel és fájdalommal tudatjuk, hogy Dabrónaki Gyula elvtárs, a munkásmozgalom régi harcosa, a Magyar Szocialista Munkáspárt KB tagja, a KEB nyugalmazott elnöke, az Élelmezésipari Dolgozók Szakszervezete Központi Vezetőségének elnöke szeptember 25-én, hosszan tartó betegség után elhunyt. Dabrónaki Gyula elvtárs temetése október 2-án, kedden 14 órakor lesz a Mező Imre úti temetőben. Elhunyt elvtársunk barátai, harcostársai, volt munkatársai 13.30 órától róhatják le kegyeletüket a Mező Imre úti temető díszravatalozójában.

Az MSZMP Központi Bizottsága, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság, az Élelmezésipari Dolgozók Szakszervezete Központi Vezetősége

A kistermelők támogatása

Tegnap ülést tartott a Hazafias Népfront Csongrád megyei elnöksége. A közigazgatás átszervezésének tapasztalatai és a népfront megyei pedagógiai bizottság tevékenysége mellett a háztáji és kisegítő gazdaságok helyzetét is megvitatta a testület. Nézzük a számokat.

Az élelmiszer-ellátásban a kisgazdaságok szerepe tagadhatatlan. Megyénkben évi 6,5 milliárd forint értékben termelnek a háztáji, egyéni és kisegítő gazdaságok, az össztermelés 43—46 százalékát állítják elő. Sajnos, sok gonddal is küzdenek.

Nem elég ugyanis csak kiosztani a területeket, biztosítani kellene hozzá az elemi feltételeket. Nagyon sok parcellához nem vezet rendes út, nincs víz, nincs megoldva a szeméttárolás. (Persze, létezik komposztkészítési eljárás, hulladékégetés is, de azért marad még szemét...) A kereskedelem rengeteg használhatatlan eszközt kínál, a kezdő megveszi, mert nem ért hozzá. És, mikor nem működik a szivattyú, elhajlik a kapa, vagy tulipán lesz a sárgarépamagból, akkor a kistermelő kedve elmegy a munkától. A sokadik kudarc után pedig jön az új gazda, és kezdődik minden elölről.

A kistermelők értékesítési gondokkal is küzdenek. Ha véletlenül a tervezettnél jobb termés „üt be", a kereskedelem csak korlátozott mértékben veszi át az árut. És, ha át is vennék a kistermelő áruját, néha inkább hazaviszi, minthogy áron alul otthagyja. A termelői és fogyasztói ár között akkora az árrés, hogy még négyszer-ötször is gazdát cserélhet a termék.

A kiskertmozgalomnak rengeteg előnye van, mert például a nagyüzemi műveléssel gazdaságosan nem hasznosítható parlagföldeken termelnek fogyasztásra szánt árut. A mezőgazdaságnak vannak olyan ágazatai — különösen a kertészet — ahol nem lehet, nem szabad túlzottan gépesíteni. Az elmúlt években szerzett tapasztalatok bizonyítják, hogy például a fűszerpaprika, a paradicsom termelésében csak a kisüzemi művelési forma felel meg az exportigényeknek. A szőlő minőségét is rontja a túlzott gépesítés. Szükség van tehát a háztájikra. 1975 óta megyénkben is működik olyan szerv — a Kertbarátok és Kistenyésztők Társadalmi Szövetsége —, melynek célja a kistermelők segítése, szakmai támogatása. Harmincöt kertbarátkört tartanak nyilván, ezek téli tanfolyamokon, összejöveteleken gondoskodnak a szakmai, kulturális programokról.

A kistermelés népgazdaságilag hasznos tevékenység, és csak úgy tartható fenn, ha a megfelelő anyagi érdekeltséget is biztosítják. A mezőgazdasági nagyüzemek, az áfész-ek, a termelőtők támogatásának találkozni kell a jogszabályi ösztönzéssel, az érdekeltséggel. Ebben az összefüggésrendszerben érik pirosra az alma, és cél az is, hogy ne keseredjék meg a szánkban.

Regős Éva